

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона је члан 72. тачка 5. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређивања животне средине.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У складу са Уставом Република Србија уређује систем заштите животне средине доношењем закона којим се остварује заштита здравља људи и животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења. Овај циљ ће бити постигнут уређивањем производње, промета и коришћења извора нејонизујућих зрачења, као и прописивањем мера заштите од најонизујућих зрачења.

Доношење Закона о заштити од нејонизујућих зрачења је неопходно, јер је стање у области заштите од нејонизујућих зрачења у Републици Србији незадовољавајуће и стално се погоршава. Сада се извори нејонизујућих зрачења у животној средини користе у великој мери неконтролисано. Нису уређене мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења. Не постоји база података о врсти, карактеристикама и броју извора нејонизујућих зрачења који се користе у животној и радној средини. Доношењем Закона спречио би се неконтролисани увоз извора нејонизујућих зрачења који могу да угрожавају здравље људи, а чије коришћење није дозвољено у другим земљама, јер су оне већ донеле регулативу везану за заштиту од нејонизујућих зрачења.

Према доступним подацима у земљама Европске уније и ЕФТА (European Free Trade Agreement - Европски уговор о слободној трговини) текућа регулатива из области заштите од нејонизујућих зрачења је доста фрагментисана. Према једној релативно новој студији CENELEC-а (Европског комитета за стандардизацију из електротехнике) за потребе Европске комисије, постоји преко 130 закона, правилника, стандарда и препорука у области заштите од радио-фреквенцијског зрачења, а које су донеле поједине земље чланице. Донето је и неколико директива Европске уније из области заштите од нејонизујућих зрачења. Од посебног је значаја препорука Савета Европе од 12. јула 1999. број 1999/519/ЕС, како за Закон тако и за подзаконска акта јер одређује границе излагања ЕМ пољима. Од бивших република претходне Југославије, Република Хрватска је 1999. године донела Закон о заштити од нејонизирајућих зрачења, а Република Словенија је 1996. године донела Уредбу о електромагнетском зрачењу у природној и животној околини.

Предлог закона о заштити од нејонизујућих зрачења базира се на досадашњим сазнањима из области заштите од ових зрачења и на подацима о регулативи и њеном садржају из ове области Европске уније и других земаља (САД, Канада, Јапан, Аустралија и др.). Овим законом се настоји да се, на најширој основи и на свеобухватан начин уреди начела, услови и мере заштите здравља људи и животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења, надзор над спровођењем тих мера и одговорност.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА

1. Основне одредбе (члан 1. и 2)

У овом поглављу дефинише се предмет закона и значење појединих израза употребљених у закону, а у циљу јаснијег и прецизнијег разумевања одредби закона.

2. Начела и мере заштите од нејонизујућих зрачења (члан 3. до 14)

Утврђују се начела заштите од нејонизујућих зрачења у Републици Србији и то: *начело законитости; начело сразмерности; начело јавности* (члан 3).

У члану 4. дате су мере заштите од нејонизујућих зрачења

Због свог општег значаја у члану 5. утврђена је основа за систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини, ко и под којим условима може да обавља ово испитивање, као и обавезе тих субјеката према Министарству.

Члан 6. и члан 8 - 14. односе се на обавезе субјеката који користе изворе нејонизујућих зрачења од посебног интереса како у погледу испуњености услова за обављање ових делатности, тако и у погледу вођења евиденција, обавештавања о ванредном догађају, као и обезбеђивања испитивања нејонизујућих зрачења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса. У овом поглављу утврђује се ко може да врши испитивање нејонизујућих зрачења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса.

Чланом 7. даје се овлашћење министру за прописивање ближих услова које морају да испуњавају лица из члана 6. став 1. овог закона за коришћења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса; граница излагања нејонизујућим зрачењима; извора нејонизујућих зрачења који се сматрају изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, као и начина испитивања тих извора; врста извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса за које је обавезна израда процене утицаја на животну средину и врста извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса за које је обавезно испитивање нејонизујућег зрачења извора, као и период њиховог испитивања.

Члан 14. даје могућност Министарству да у сваком тренутку може наложити и спровести одређена испитивања и мерења нејонизујућих зрачења у животној средини.

3. Надзор (члан 15 - 18)

Управни надзор на применом одредаба овог закона врши Министарство. Републички инспектор за заштиту животне средине у вршењу инспекцијског надзора овлашћен је да врши контролу и изриче одређене мере. Такође је утврђено ко може обављати послове републичког инспектора за заштиту животне средине, као и то да инспектор има легитимацију и ознаку чију садржину и изглед прописује Министар.

4. Казнене одредбе (члан 19 - 21)

Законом су утврђени привредни преступ и прекршај за предузеће или друго правно лице, као и за одговорно лице у предузећу или другом правном лицу, као и за предузетника чије су радње издиференциране у складу са Законом о привредним преступима и Законом о прекршајима.

5. Прелазне и завршне одредбе (члан 22 - 24)

Овим одредбама утврђује се прилагођавање пословања предузећа и другог правног лица и предузетника са одредбама овог закона као и ступање на снагу закона.